karas. Kape 223, buvusiame po pamatu, rastas labai sunykęs apgalvis.

ŠR korpusas (korpusas 4). 2009 m. šiame korpuse tyrimai buvo tęsiami dviejose patalpose. **Patalpoje 2** (31 m²) buvo baigta tirti visa patalpa, kurioje fiksuotas XIX a. grindinys ir iki pat įžemio po juo esantys supiltiniai XVIII–XIX a. sluoksniai.

Patalpoje 9 (20 m²) tyrimai vykdyti visu patalpos perimetru. Čia iki pat įžemio fiksuoti supiltiniai XIX a. sluoksniai, kurių storis buvo 3,5 m.

Aptikti palaidojimai datuojami XIII a. pabaiga – XV a. pradžia. Visi surinkti žmonių kaulai perduoti VU MF, kapų įkapės – LNM restauravimo centrui.

The investigation on the plot at Bokšto Street 6

In 2009, the LII MTS expedition continued its excavation on the plot at Bok to Street 6 in Vilnius Old Town (Fig. 1). This year the excavation at the site of 19 rooms in 4 buildings was completed. 117 inhumations (Fig. 5) were found in the majority of the late 18th–20th-century cultural layers near here. Some of them had grave goods: rings, earrings (Figs. 2–3, 6), chaplets, symbolic keys, and a cross. A cultural layer dating to the second half of the 14th–17th centuries and containing 7 storage pits and various contemporary finds (Fig. 4) was discovered in 4 rooms.

Rokas Kraniauskas

Žmonių kaulai Danės upės krantinėje

Klaipėdos senamiestyje, kairiajame Danės krante, tarp Senosios perkėlos ir įplaukos į Pilies uostą 2009 m. buvo atliekami upės srovės paplautų krantinių renovavimo darbai. Demontuojant senąsias krantines ir nukasant gruntą, surasta žmogaus kaukolė. Apžiūrėjus radimvietę, pastebėti dar keli žmogaus palaikų kaulai. KPD specialistams sustabdžius renovavimo darbus, nutarta atlikti archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus, kuriais siekta išsiaiškinti palaikų kilmę. Iškeltos pirminės versijos, kad kaulai gali būti II Pasaulinio karo aukos ar skenduolio, kadangi nėra jokių istorinių ar archeologinių duomenų apie palaidojimus šioje Klaipėdos vietoje.

Kaukolės radimvietės vietoje iškasta 3x5 m dydžio ***perkasa*** (iš viso 15 m²), orientuota išilgai Danės upės kranto, taip, kad būtų įmanoma išsiaiškinti krantinės formavimosi stratigrafiją, palaikų kilmę ir jų patekimo į krantinę aplinkybes. Perkasoje atidengti 4 modernūs XX a. II pusės krantinės užpylimo horizontai statybiniai gruntais – žvyru ir smėliu. Šie sluoksniai atkartoja kranto šlaito reljefą – visi nuožulnėja į upės pusę P–Š kryptimi. Veikiant upės srovei, dalis jų buvo paplauta ir slinko vagos link.

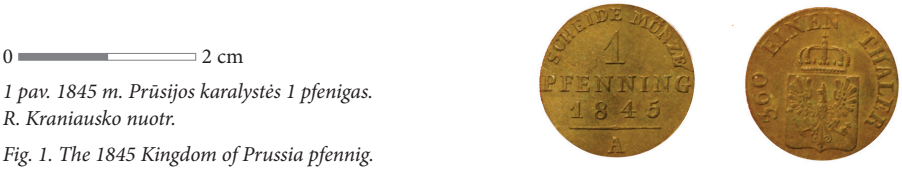

1 pav. 1845 m. Prūsijos karalystės 1 pfenigas. R. Kraniausko nuotr.

Fig. 1. The 1845 Kingdom of Prussia pfennig.

Po cementine krantinės danga ir skaldos sluoksniu 60 cm gylyje atidengtas gelsvai rusvo smėlio su juodžemio priemaišomis sluoksnis. Jis storėja nuo 15 iki 70 cm P–Š kryptimi, įstrižai pasislinkęs link vagos, todėl vertikalioje projekcijoje jo gylis varijuoja nuo 60 iki 180 cm. Šis sluoksnis supiltas paskutiniu krantinių formavimo etapu, prieš keletą dešimtmečių niveliuojant žemės paviršių ir klojant cementinę krantinės dangą. Šiame geltono smėlio sluoksnyje surasti, preparuoti ir išimti žmonių palaikų kaulai.

Preparuojant kaulus nustatyta, kad jie guli ne anatomine tvarka, nesistemingai išsisklaidę po visą gelsvai rusvo smėlio sluoksnį. Tyrinėjimų metu pavyko surinkti 51 kaulą ir jų fragmentus. Kaulai perduoti ekspertizei VU prof. R. Jankauskui. Paaiškėjo, kad kaulai priklauso net 4 skirtingiems asmenims. Kaukolė ir didžioji kaulų dalis yra 35–40 metų moters, kiti pavieniai kaulai – suaugusio vyro, paauglio ir kūdikio. Šalia kaulų rasta nedidelių medienos gabaliukų, interpretuotinų kaip sunykusio karsto fragmentai. Kaulų aplinkoje aptiktas Berlyno kalyklos (ją žymi raidė A) 1845 m. Prūsijos karalystės 1 pfenigas (1 pav.). Matyt, kad XIX a. vietos krikščionių religiniuose papročiuose dar buvo išlikę tokie archajiški papročiai kaip smulkios monetos įdėjimas mirusiajam.

Danės krantinėje atlikus žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus, galima konstatuoti, kad žmonių palaikai į dabartinę jų radimvietę papuolė su atvežtiniu statybiniu gruntu – smėliu. Smėlis galėjo būti iškastas Smeltės kapinėse, kurios papuolė į vieną iš smėlio karjerų, ar kitose užmirštose XIX a. Klaipėdos krašto kapinaitėse. Lietuvos teritorijoje žinomi keli atvejai, kai žmonių kaulai aptinkami atvežtiniuose statybiniuose gruntuose.

Human bones in the quay on the river Danė

In renovating the quay between the Old Ferry berth and the entrance to the Castle Harbour on the left bank of the Danė in Klaipėda Old Town in 2009, a human skull was found. A 15 m^2 trench was excavated at this site and four quay fill horizons from the second half of the 20th century were found. The human skull and an 1845 Kingdom of Prussia pfennig (Fig. 1) were found in the last horizon. It was determined that the bones belong to four different individuals and that they reached this location in sand taken from destroyed cemeteries in the vicinity of Klaipėda.

Justina Ramanauskienė

Kapinių Vilniuje, Mindaugo gatvėje 27, 27A, tyrinėjimai

2009 m. atlikti archeologiniai tyrinėjimai Vilniuje, Mindaugo gatvės sklype 27, 27A. Čia tyrinėtas iki 2009 m. rugpjūčio Vilniaus mieste nežinomas senkapis. Tada žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų, kuriems vadovavo archeologė V. Veževičienė, metu buvo aptikti 4 žmonių palaidojimai (žr. p. 150–153).

Tyrinėtas sklypas yra į P nuo Vilniaus senamiesčio, istorinio Rūdninkų priemiesčio teritorijoje, kuris formavosi už gynybinės miesto sienos. Iš Š pusės jį riboja dabartinė Kauno, iš R – Mindaugo, iš P – Panerių, iš V – Algirdo gatvės. Tyrinėjimų vietoje reljefas nėra lygus, sklypo paviršius natūraliai žemėja Š ir ŠV kryptimis. Jo P dalis yra aukštumoje, o Š dalis – šlaite. Dabartinis paviršius suformuotas